

1. Inleiding

Het jaarverslag over 2023 en 2024 is in meerdere opzichten bijzonder. Allereerst door de overgang van een rekenkamercommissie naar een formele rekenkamer als gevolg van de inwerkingtreding van de Wet versterking decentrale rekenkamers per 1 januari 2023. Daarnaast door de situatie waarin Haaksbergen zich in 2024 tijdelijk formeel zonder rekenkamer bevond. Ondanks deze situatie heeft de rekenkamer haar werk zoveel mogelijk voortgezet – met als resultaat dit verslag van twee bewogen, maar productieve jaren.

2. Van rekenkamercommissie naar rekenkamer

2.1 Wettelijke transitie en gemiste deadline

Op 1 januari 2023 trad de nieuwe wet in werking. Deze verplicht gemeenten tot het instellen van een onafhankelijke rekenkamer (zonder raadsleden). De rekenkamercommissie Haaksbergen heeft in 2022 en 2023 herhaaldelijk gewezen op de noodzakelijke veranderingen, maar de gemeenteraad heeft deze pas ná de overgangstermijn doorgevoerd. In januari 2024 verviel de rechtsgeldigheid van de toenmalige verordening, waardoor Haaksbergen formeel tijdelijk zonder rekenkamer zat. Lopende werkzaamheden moesten gepauzeerd worden.

2.2 Herstel en benoemingen

In juni 2024 stelde de gemeenteraad de Verordening gemeentelijke rekenkamer Haaksbergen 2024 vast met terugwerkende kracht tot 1 januari 2024. Tijdens dezelfde raadsvergadering zijn ook drie leden benoemd: Arnold Titsing (voorzitter), Ellen Odenthal en Michel Ligtenbarg. De continuïteit is daarmee geborgd en Haaksbergen voldoet weer aan de wettelijke verplichtingen.

3. Samenstelling en werkwijze

De rekenkamer heeft in 2023 en – waar mogelijk – in 2024 op reguliere basis vergaderd, samengewerkt met andere Twentse rekenkamers en enkele onderzoeken uitgevoerd of ondersteund. In 2024 was sprake van een onderbreking in de formele werkzaamheden door het ontbreken van juridische grondslag, zoals eerder beschreven. De samenstelling hebben we beschreven onder 2.2.

4. Onderzoeken en activiteiten

4.1 Onderzoeken 2023

QuickScan jaarstukken Gemeenschappelijke Regelingen 2023

Uitgevoerd door J.A.M. de Kruijf in samenwerking met meerdere Twentse rekenkamers. Het rapport biedt inzicht in de transparantie, financiële kaders en bestuurlijke betrokkenheid binnen de GR-structuur.

Wisselend bewolkt 'Rekenkamercommissierapporten, wat doen we er mee?'

De rekenkamer(commissie) Haaksbergen onderzocht in hoeverre aanbevelingen uit zes rapporten (2014–2018) daadwerkelijk zijn uitgevoerd. Van de 29 aanbevelingen bleek circa 65% volledig of grotendeels gerealiseerd. Rapporten over Wmo, riolering en P&C-cyclus scoorden relatief hoog, terwijl die over grondbeleid en de Ladder voor Duurzame Verstedelijking nauwelijks doorwerking hadden. Succesfactoren waren o.a. duidelijke doelen, betrokken MT-leden en aandacht vanuit de raad. Belemmerende factoren waren bezuinigingen, capaciteitsproblemen en bestuurlijke selectiviteit. Opvallend is dat raadsleden aanbevelingen vaak wel overnamen, maar de uitvoering zelden bewaakten. In vergelijking met eerdere metingen is het rendement licht gestegen, maar vertoont het ook een dalende trend bij complexere of politiek gevoeligere onderwerpen. De rekenkamer(commissie) beveelt o.a. scherper raadsopvolging en betere rapportage over uitvoering aan.

4.2 Onderzoeken 2024

Toezicht en handhaving in de fysieke leefomgeving door Omgevingsdienst Twente

De gezamenlijke Twentse rekenkamers, waaronder Haaksbergen, onderzochten het toezicht en de handhaving door de Omgevingsdienst Twente (ODT). Doel was te beoordelen in hoeverre de ODT bijdraagt aan naleving van wet- en regelgeving voor de fysieke leefomgeving. De bevindingen tonen aan dat de ODT nog in ontwikkeling is: de focus ligt vooral op inzet van middelen (output), terwijl inzicht in effecten en kwaliteit (outcome) ontbreekt. Er is onvoldoende informatie om doelmatigheid en doeltreffendheid te beoordelen. Ook blijkt dat bestuurlijke doelen uit VTH-beleidsplannen onvoldoende zijn vertaald naar concrete uitvoering. Capaciteitsproblemen (zowel personeel als organisatie) belemmeren structurele verbeteringen. Een tweede fase van verdiepend onderzoek is voorlopig afgeblazen. De rekenkamers adviseren betrokken gemeenten om scherpere sturing en verbeterafspraken met de ODT te maken.

QuickScan jaarstukken Gemeenschappelijke Regelingen 2024

Ook uitgevoerd door J.A.M. de Kruijf. Het bevat actuele analyses van prestaties, governance en risico's binnen verbonden partijen.

4.3 Lopend: Subsidieonderzoek

Door de beschreven omstandigheden in 2024 heeft de rekenkamer haar onderzoek naar het subsidiebeleid van de gemeente Haaksbergen niet kunnen afronden. De onderzoeksvragen zijn echter helder geformuleerd en afronding wordt in 2025 voorzien.

5. Begroting en middelen

Verantwoording 2023

Omschrijving	Begroot	Werkelijk	Verschil
Onderzoekskosten	16.000,00	17.285,31	-1.285,31
Vergoeding leden rekenkamercommissie	8.975,00	8.975,00	0,00
Reiskosten leden rekenkamercommissie	476,00	477,42	-1,42
Overige kosten	500,00	1.325,00	-825,00
Onvoorzien/restant budget	2.049,00	0,00	2.049,00
Totaal	28.000,00	28.062,73	-62,73

Er is sprake van een zeer geringe overschrijding. Dit wordt veroorzaakt door twee posten. In 2023 hebben we een vacature geplaatst in twee media. De kosten waren € 1.325,--. Daarnaast hebben we een factuur ontvangen voor de QuickScans over de begrotingen en jaarrekening van de Gemeenschappelijke Regelingen over 2020 tot en met 2022. Dat was nog nooit in rekening gebracht. Een totaalbedrag van € 773,--.

Verantwoording 2024

Omschrijving	Begroot	Werkelijk	Verschil
Onderzoekskosten	16.000,00	16.230,73	-230,73
Vergoeding leden rekenkamercommissie	8.975,00	7.119,60	1.855,40
Reiskosten leden rekenkamercommissie	476,00	211,83	264,17
Overige kosten	500,00	0,00	500,00
Onvoorzien/restant budget	2.049,00	0,00	2.049,00
Totaal	28.000,00	23.562,16	4.437,84

In 2024 zijn we ruim binnen het budget gebleven.

6. Samenwerking

De samenwerking met andere Twentse rekenkamers blijft een belangrijk onderdeel van het werk. Deelname aan gezamenlijke QuickScans, zoals van GR's, biedt meerwaarde in inhoud én kostenbeheersing.

7. Vooruitblik op 2025

- ★ Afronding van het subsidieonderzoek
- ★ QuickScan jaarstukken Gemeenschappelijke Regelingen 2025
- ★ Onderzoek Twentse rekenkamers: gezamenlijk onderzoek naar de 'Twentse samenwerking'
- ★ Oriëntatie op de manier waarop we onderzoeken uitvoeren, dit mede op verzoek van de raad.

Dankwoord

De rekenkamer wil graag haar waardering uitspreken voor de ondersteuning die zij heeft ontvangen van de griffie van de gemeente Haaksbergen. In het bijzonder gaat onze dank uit naar Ansjelien Aarnink, die tot 2024 met grote betrokkenheid en zorgvuldigheid de rekenkamer heeft ondersteund. Haar inzet, betrouwbaarheid en kennis waren van grote waarde voor de continuïteit en kwaliteit van ons werk.

Arnold Titsing (voorzitter)

Ellen Odenthal

Michel Ligtenbarg

Mei 2025 rekenkamer Haaksbergen